

УНІВЕРСИТЕТ ТРАНСФОРМАЦІЇ
МАЙБУТНЬОГО

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ ТРАНСФОРМАЦІЇ МАЙБУТНЬОГО»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Управління стійкістю територіальних громад»

КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

<https://uft.in.ua/>

Телефон: +38 (073) 047-26-26

E-mail: info@uft.in.ua

Викладач – Терент’єва Анна Валеріївна, д.держ.упр., професор,
професор кафедри публічного управління та адміністрування

Галузь знань	28 «Публічне управління та адміністрування»					
Шифр та назва спеціальності	281 «Публічне управління та адміністрування»					
Назва освітньо-професійної програми	«Публічне управління та адміністрування»					
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)					
Статус навчальної дисципліни (обов’язкова/вибіркова)	вибіркова					
Мова викладання	Українська					
Форма навчання	Семестр викладання	Обсяг навчальної дисципліни	Лекції (годин)	Практичні заняття (годин)	Самостійна робота (годин)	Підсумковий контроль
Денна	2–3 семестр	120 год, 4 кредити ЄКТС	20	20	80	Диференційований залік
Заочна	2–3 семестр		6	6	108	

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Анотація дисципліни	Дисципліна спрямована на формування у здобувачів вищої освіти знань, умінь та навичок, необхідних для ефективного забезпечення національної стійкості в умовах мінливості й невизначеності безпекового середовища на рівні територіальної громади, застосування дієвих міжнародних інструментів і практик забезпечення національної стійкості та можливості їх імплементації з метою реалізації заходів щодо розвитку спроможностей і зниження уразливостей на рівні територіальної громади. Вона охоплює теоретичні засади кризового менеджменту, концептуальні засади формування системи кризового менеджменту в органах державної влади та місцевого самоврядування, практики управління ризиками. Розглядаються ключові методи, техніки та стратегії забезпечення, в межах компетенції, безперервності критично важливих функцій життєзабезпечення органу місцевого самоврядування в умовах загрози чи виникнення надзвичайних ситуацій. Особлива увага приділяється ролі оцінці ефективності заходів кризового менеджменту та розвитку спроможностей територіальної громади. Дисципліна передбачає аналіз сутності концепту національної стійкості та засад функціонування національної системи стійкості; нормативно-правового та інституційного забезпечення впровадження національної системи стійкості в Україні; міжнародного досвіду та кращих практик забезпечення національної стійкості держави; практик налагодження взаємодії на етапах прогнозування, запобігання, подолання кризових ситуацій та ліквідації їх наслідків; норм національного законодавства та міжнародних підходів щодо функціонування системи стійкості на рівні територіальної громади. Завдяки міждисциплінарному підходу контент дисципліни сприяє підготовці фахівців до роботи у складних соціальних та організаційних умовах
Мета і завдання дисципліни	Метою дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти знань, умінь та компетенцій щодо розбудови національної стійкості в умовах мінливості й невизначеності безпекового середовища на рівні територіальної громади; базових принципів, основних категорій, сучасних концепцій, теоретичних положень і практичних методів кризового менеджменту, розвитку спроможностей і зменшенню уразливостей територіальної громади; аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду запобігання та подолання криз на рівні територіальної громади
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо. Здатність розробляти та управляти проєктами. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери.

	<p>Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.</p> <p>Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України.</p> <p>Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції</p>
Результати навчання	<p>Знати основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції.</p> <p>Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проектами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації управлінських та загально-організаційних структур.</p> <p>Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи.</p> <p>Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень</p>
Навички Soft skills	<p><i>Комунікативні навички:</i> вміння виступати перед публікою, комунікабельність, емоційний інтелект, вміння слухати, ведення переговорів і проведення презентацій, командна робота, гнучкість мислення, адекватне ставлення до критики.</p> <p><i>Лідерські компетенції:</i> вміння приймати рішення, навички кризового менеджменту, наставництво та моніторинг, вміння вирішувати конфліктні ситуації, стратегії лідерства, сила переконання.</p> <p><i>Селф-менеджмент і вольові компетенції:</i> орієнтованість на результат, стресостійкість, ініціативність, гнучкість і адаптивність, самомотивація.</p> <p><i>Інтелектуальні навички для перманентного професійного розвитку:</i> аналітичний склад розуму, креативність і логіка, творчі підходи, критичне мислення, вміння працювати з інформацією</p>
Методи навчання	<p>Опанування змісту дисципліни відбувається шляхом проведення класичних та інтерактивних лекцій із застосуванням мультимедіа, колективних обговорень, дискусій, роботи в мікрогрупах і консультацій з викладачами. При цьому застосовуються такі засоби навчання: інформаційні (підручники і навчальні посібники, у т.ч. електронні), дидактичні (таблиці, навчальні відеофільми, презентації, демонстраційні приклади), технічні (аудіовізуальні засоби, засоби телекомунікацій, мультимедіа тощо)</p>

Матеріально-технічні ресурси	Ноутбук. Мультимедійний проектор. Доступ до глобальної мережі Internet. Хмарні технології підтримки освітнього процесу: Google Classroom / Moodle (підтримка практичних занять) Google Meet / Zoom (онлайн-лекції, практичні заняття)
-------------------------------------	--

ІНФОРМАЦІЯ ПРО КОНСУЛЬТАЦІЇ

Відповідно до окремого графіка

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів	Зміст модулів
Змістовий модуль 1. Управлінська стійкість	<p>Тема 1.1. Теоретичні засади забезпечення національної стійкості Основні поняття: готовність, загрози гібридного типу, кризова ситуація, національна система стійкості, національна стійкість, організаційна стійкість, спроможність, суб'єкти забезпечення національної стійкості, уразливість. Основні характеристики концепту національної стійкості. Принципи, критерії і показники забезпечення національної стійкості. Основи управління національною стійкістю. Алгоритм забезпечення національної стійкості. Цикл забезпечення національної стійкості</p> <p>Тема 1.2. Система забезпечення національної стійкості Сутність системи забезпечення національної стійкості. Характеристика об'єктів та суб'єктів у системі забезпечення національної стійкості. Взаємозв'язки та можливості взаємодії системи забезпечення національної безпеки та системи забезпечення національної стійкості. Механізми забезпечення національної стійкості. Основні сфери і сектори забезпечення національної стійкості. Особливості забезпечення суспільної стійкості</p> <p>Тема 1.3. Формування національної системи стійкості в Україні Особливості розроблення та реалізації державної політики у сфері забезпечення національної стійкості. Ознаки стійкості держави, громади. Можливості самоорганізації та самоуправління для підвищення стійкості. Формування системних зв'язків між органами державної влади і місцевого самоврядування, представниками бізнесу, інститутами громадянського суспільства і громадянами з метою забезпечення готовності до реагування на загрози і кризові ситуації, а також післякризового відновлення</p>

Тема 1.4. Управління ризиком як складова стійкості

Випадкові події. Джерела ризику. Класифікація ризиків. Ризик та ймовірність. Об'єктивне та суб'єктивне розуміння ризику. Основні підходи до класифікації ризиків. Промислові, екологічні, інвестиційні, політичні та фінансові ризики. Територіальний ризик як комплексна міра ризику, що характеризує територію регіону. Сутність ризик-менеджменту. Класифікаційна система ризиків у ризик-менеджменті. Серія міжнародних стандартів з ризик-менеджменту. Стандарт ISO 31000:2018 «Менеджмент ризиків. Принципи та керівні вказівки» (Risk Management – Principles and guidelines on implementation)

Тема 1.5. Основи організаційної стійкості

Призначення планів організаційної стійкості: попередження та запобігання криз; забезпечення готовності до реагування на надзвичайні ситуації і кризи; дії під час надзвичайних ситуацій; ліквідації наслідків масштабних надзвичайних ситуацій, що можуть впливати на ситуацію в певній місцевості та функціональність конкретної організації; відновлення діяльності організації після надзвичайних ситуацій

Змістовий модуль 2. Територіальна громада і безпекові виклики сьогодення

Тема 2.1. Моніторинг небезпек територіальної громади

Аудит безпеки територій та умови життя в громаді. Підвищення громадської свідомості щодо питань безпеки. Локальні небезпеки територіальної громади. Операційний ситуаційний центр територіальної громади

Тема 2.2. Основи стійкості територіальної громади в кризових ситуаціях

Планування забезпечення стійкості функціонування критичної інфраструктури та надання основних послуг на місцевому рівні (територіальні громади). Розроблення, затвердження та погодження із заінтересованими органами: місцевих планів взаємодії залучених суб'єктів у кризовій ситуації з метою підтримання життєво важливих функцій та надання життєво важливих послуг, планів відновлення функціонування критичної інфраструктури. Програми навчання населення для забезпечення захисту в разі виникнення режиму реагування на виникнення кризової ситуації та режиму відновлення штатного функціонування

Тема 2.3. Аналіз потреб територіальної громади у сфері побудови та підтримки стійкості до криз та загроз

Визначення особливостей сфери управління: усвідомлення важливих соціально-економічних, ресурсних, технологічних особливостей життєдіяльності громади; визначення життєво-важливих

функцій і послуг, що забезпечують життєдіяльність; визначення взаємозалежностей між функціями; усвідомлення уразливостей та ризиків для громади при порушенні надання функцій і послуг

Тема 2.4. Комплексна стійкість територіальної громади

Лідерство на рівні громади в умовах воєнного стану. Стійкість інституцій. Безпека громади. Взаємодія з правоохоронними органами, ДСНС та центрами комплектації. Соціальна стійкість. Соціальні послуги в умовах воєнного стану. Післявоєнне відновлення суспільства. Людський капітал. Вимушено переміщені особи. Гуманітарна стійкість. Надання освітніх та культурних послуг в громадах в умовах воєнного стану. Трансформація свідомості мешканця територіальної громади. Економічна стійкість громад. Релокація бізнесу. Залучення інвестицій. Індустріальні парки. Фінансова стійкість громад. Ефективне наповнення місцевих бюджетів та фінансування видатків громади. Залучення фінансів. Отримання грантів та гуманітарної допомоги від міжнародних донорів та партнерів, українських фондів

Тема 2.5. Специфіка стійкості на рівні територіальної громади

Зміна мислення. Модель ефективного управління. Згуртованість. Спільні можливості: розвиток спроможностей регіонів і територіальних громад для забезпечення належної готовності та ефективного реагування на широкий спектр загроз і криз. Удосконалення планування. Формування культури безпеки

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література:

1. Волянський П.Б., Гур'єв С.О., Соловійов О.С., Терент'єва А.В. Кризовий менеджмент і принципи управління ризиками в процесі ліквідації надзвичайних ситуацій. К.: Парлам. вид-во, 2021. 432 с.
2. Гобела В. В., Живко З. Б., Леськів Г. З., Мельник С. І. Управління кризовими ситуаціями : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 228 с.
3. Кошеленко К. Менеджмент у часи війни. Лідерство, ефективність та життєстійкість. Київ : Кінцевий Бенефіціар, 2024. 320 с.
4. Місцеве самоврядування як чинник стійкості тилу : аналіт. доп. / [В. Г. Потапенко, В. О. Баранник, Н. В. Бахур та ін.] ; за ред В. Г. Потапенка. Київ : НІСД, 2023. 54 с.
5. Резнікова О.О. Національна стійкість в умовах мінливого безпекового середовища : монографія. Київ : НІСД, 2022. 456 с.
URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2022-03/reznikova-ukraineresilience2022_02.pdf
6. Термінологічний словник-довідник у сфері національної стійкості [Упорядники: О. О. Резнікова, К. Є. Войтовський]. Київ : НІСД, 2024. 80 с.
7. Хіт Р. Кризовий менеджмент для керівників. Київ : Наукова думка, 2002. 566 с.

Допоміжна література:

1. Каплан Ю., Тищенко Ю. Засади стійкості та основні виклики для громад під час війни». Національна платформа стійкості та згуртованості. Київ. Вересень 2024. 26 с.
2. Кульчій І.О. Антикризове управління: навчальний посібник. Полтава: ПолтНТУ, 2016. 120 с.
3. Монастирський Г.Л., Попович Т.М. Антикризове управління : навч. посіб. Тернопіль : Крок, 2015. 180 с.
4. Національний стандарт України. Керування ризиком. Словник термінів. Стандарт ДСТУ ISO Guide 73:2013 (ISO Guide 73:2009, IDT). URL: https://zakon.isu.net.ua/sites/default/files/normdocs/dstu_iso_guide_73_2013.pdf
5. Суходоля О. М. Стійкість критичної енергетичної інфраструктури та життєдіяльності громад : аналіт. доп. Київ : НІСД, 2024. 160 с.

Інформаційні джерела та Internet-ресурси:

1. <https://www.rada.gov.ua/>
2. <https://www.kmu.gov.ua/>
3. <http://www.nbu.gov.ua/>
4. <https://nlu.org.ua/>
5. <https://dntb.gov.ua/>
6. <https://nrat.ukrintei.ua/>